

EUROPA SUPORTA RETALLADES, AJUSTOS I ACOMIADAMENTS*

Beatriz Quirós,

membre del Secretariat del SUATEA i professora de l'IES Rosario Acuña, Gijón, Astúries

Fa gairebé 10 anys, el setembre de 2002, celebràvem a Xixón les primeres Jornades sobre polítiques educatives neoliberals A LA UNIÓ EUROPEA: La resistible PRIVATITZACIÓ DE L'ENSENYAMENT A EUROPA. En elles, i amb la presència de ponents internacionals i estatals començàvem a SUATEA i en la Confederació d'STEs una sèrie de debats i anàlisi de les polítiques que des de la Unió Europea, l'OCDE, l'FMI i el Banc Mundial s'estaven promovent i l'aplicació havia tingut lloc ja en alguns països amb nefastes conseqüències per a l'escola pública i la cohesió social.

Deu anys després, aquelles reflexions noves s'han convertit en realitats que amenacen una de les conquestes socials més importants: l'educació pública, que a tot Europa suporta retallades, ajustos i acomiadaments.

Des de fa quinze anys, la Comissió Europea i els ministres d'educació dels països membres de la mateixa han vingut difonent la necessitat de subordinar l'educació a les necessitats del mercat o dels mercats, com es diu ara.

L'europea es convertiria en l'economia més competitiva del món i per a això era necessari que l'educació es vinculàs cada vegada més a les necessitats i interessos de les empreses i per això calia anar introduint en els currículums de tota Europa la necessitat d'incentivar

l'esperit emprenedor, amb la implantació de noves matèries així com la adopció del nou enfocament per competències.

Les noves tecnologies es convertien en "la panacea que havia d'aconseguir acabar amb les desigualtats, el fracàs escolar i havien d'obrir les obsoletes escoles al coneixement global".

I la universitat europea, amb el procés de Bolonya, havia d'afavorir l'intercanvi d'estudiants i professorat per a millorar la competitivitat de les universitats, això sí, competint entre elles per a aconseguir una millor situació en el rànquing mundial.

Els mitjans de comunicació, així com els ministeris d'educació dels països membres de la UE i de l'OCDE entre altres, es varen

posar al servei d'aquest tipus de polítiques que han vingut implantant en els diferents països i les conseqüències s'estan veient ja. La crisi actual està essent utilitzada pels governs -a instàncies de la UE, l'FMI i del Banc Mundial- per a aplicar les polítiques neoliberals de debilitament progressiu del sistema públic d'ensenyament i de la introducció de les polítiques de gestió empresarial de l'escola pública. Al mateix temps, la privatització, l'externalització de serveis, la reducció de personal i de despesa pública en educació avancen, de manera desigual, això sí, en els nostres països, afavorint els interessos del sector privat, àvid de trobar un nou filó per enriquir.

A l'Estat Espanyol, el fallit pacte d'Estat per l'Educació, obstinació de l'avui exministre Ángel

Gabilondo ha suposat una modificació de la llei estatal que regula els ensenyaments no universitaris, és a dir la LOE (2006) i que ja obria la porta de l'equiparació de la xarxa pública amb la xarxa privada concertada, per la qual cosa les dues xarxes havien de conformar el servei públic educatiu, i això amb el beneplàcit de la major part d'organitzacions polítiques i sindicals de l'estat. Aquesta modificació es reflecteix en la Llei d'Economia Sostenible (2011), la qual recull ja una sèrie de mesures que van més enllà i subordinen l'educació del nostre país a les necessitats i interessos empresarials.

L'educació ja no és un dret i un deure universal que han de prestar l'estat i les CCAA sinó que ara es converteix en un instrument per a millorar la competitivitat del país i per a fer que els ciutadans estiguin dotats d'unes competències bàsiques que els permetin adaptar-se a un entorn econòmic canviant, com planteja la LOE. Aquesta, al costat de la llei de FP i la llei d'economia sostenible han permès que en les diferents comunitats autònomes s'hagin anat implantant lleis, decrets o actuacions en matèria educativa amb conseqüències nefastes.

Podem començar amb la possibilitat, aprofitada en diverses CCAA, perquè els centres privats es construeixin en sòl cedit per administracions com la madrilenya, mentre als centres públics se'ls retira el finançament, fins i tot per a despeses corrents, a més d'augmentar els horaris del professorat, al qual se li imposa la impartició de matèries per a les quals no estan formats. Acomiadar professorat interí, eliminar matèries optatives,

suprimir atenció a la diversitat i tutories, entre altres mesures d'ajust que estan essent àmpliament contestades en diverses CCAA.

Però a més, algunes CCAA ja estan plantejant la instauració de contractes-programa, és a dir, de fer dependre el finançament dels centres públics dels resultats obtinguts per l'alumnat. Aquestes mesures, posades en marxa ja el curs passat en Comunitats com l'Asturiana, vénen a acompanyar-ne altres com els anomenats plans de millora imposats a Andalusia per exemple, on es vinculen els salaris del professorat -entre altres elements- al nombre d'aprovat. Aquest tipus d'actuacions es dona també a Astúries, on la implantació del cobrament d'un concepte de productivitat vinculat a l'absentisme i a la consecució de determinats objectius, mostra una tendència que es va voler i probablement es voldrà "generalitzar en l'àmbit estatal amb la introducció de l'anomenada carrera professional, veritable instrument de gestió empresarial en l'ensenyament públic".

A més, i seguint allò marcat en la Llei d'Economia Sostenible, se'ls està plantejant als centres educatius públics la necessitat de cercar finançament privat, ja sigui a través de donacions, de convenis amb fundacions, de lloguer a empreses de les instal·lacions escolars... com en el cas de Catalunya. Hem d'assenyalar que diverses fundacions -algunes per convenis subscrits amb el Ministeri d'Educació i homologats per ell-, s'estan estenent en centres educatius, com la fundació "Empieza por Educar", que proporcionen monitors designats per l'empresa-fundació, substitueixen el

professorat regular i difonen una ideologia ultraliberal entre l'alumnat.

La generalització de la realització de proves diagnòstiques de tot tipus, semblants a les promogudes per l'OCDE, com l'informe PISA, s'ha difós a tot el territori estatal, amb la lògica conseqüència de l'establiment de rànquings o classificacions de centres públics i privats on solen ser els públics els més malparats.

La crisi és l'excusa perfecta perquè la patronal es dediqui a criticar les mestres per ocupar-se dels seus propis fills, o per a aprofitar per defensar la implantació del sistema d'aprenents per a treballar en les empreses per menys de 400 € mentre "es formen". Mentrestant, l'exèrcit de reserva, els més de cinc milions de persones a l'atur, la majoria dones i joves, permet la baixada sense fi dels salaris, l'extinció de la negociació col·lectiva i la individualització de les relacions laborals.

Per a això necessiten una mà d'obra amb poca qualificació, amb unes competències bàsiques que faran d'ells treballadors i treballadores submisos, adaptables, flexibles i disposats a viure en una societat sense drets i on el benefici és l'única raó.

Des del sindicalisme conseqüent, des de la defensa de l'escola pública, això és una cosa que no hem de consentir: hem de resistir a aquesta ofensiva que ja anunciàvem ara fa més de deu anys i de la qual ara ja estam veient les terribles conseqüències per a tota la societat.

*Aquest text s'ha traduït del castellà. □